

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/26-09254
Otsuse kuupäev 30.09.2026
Komisjoni koosseis Kai Amos

Tarbija
Kaupleja AS Alexela (10015238)

Tarbija nõue Põhinõue: tuvastada, et kaupleja nõue tasuda ennetähtaegse lõpetamise tasu 880,00 € (arve nr 062026033879) on alusetu osas, mis ületab kaupleja tõendatud otsest varalist kahju; kuna kaupleja ei ole otsest kahju tõendanud, ei ole tarbija kohustatud 880 € tasuma. Alternatiivnõue: vähendada leppetrahvi kaupleja poolt tõendatud tegeliku otsese varalise kahjuni (VÕS § 162 lg 1).

Resolutsioon:

1. Jätta tarbija nõue rahuldamata.

Kui vaidlevad pooled otsusega ei nõustu, on neil õigus pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse. Kaupleja peab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit kirjalikult teavitama otsuse täitmisest 30 päeva jooksul arvates otsuse ameti veebilehel avaldamise päevale järgnevast päevast või samas asjas maakohtusse pöördumisest, lisades ära kirja maakohtule esitatud hagiavaldusest.

Asjaolud:

Tarbijal on kauplejaga sõlmitud tähtajaline elektrienergia müügileping kestusega 01.11.2023-31.10.2030. Lepingu esemeks oli kaupleja poolt elektrienergia müük fikseeritud elektrienergia päevahinnaga 11.800 s/kWh ja ööhinnaga 9.800 s/kWh koos käibemaksuga. Lepingu kohaselt oli kauplejal õigus nõuda tarbija poolt lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel tasu (leppetrahv) 1680 eurot, milline väheneb iga lepingu kestuse kuus 20 euro võrra. Tarbija ütles lepingu ennetähtaegselt alates 05.05.2026 üles, kaupleja esitas tarbijale 31.05.2026 tasumiseks arve nr 062026033879, millega esitas tarbijale leppetrahvi nõude 880 euro ulatuses. Tarbija vaidlustas leppetrahvi nõude, kuna kaupleja ei tõendanud lepingu ennetähtaegse lõpetamisega kaasnenud otsest rahalist kahju. Tarbija taotleb leppetrahvi tühistamist või alternatiivselt vähendamist kaupleja poolt dokumentaalselt tõendatud otsese rahalise kahju ulatuseni.

Tarbija palub tuvastada, et kaupleja arve nr 062026033879 alusel nõutav ennetähtaegse lõpetamise tasu 880 eurot on alusetu osas, mis ületab kaupleja tõendatud otsest varalist kahju. Alternatiivselt palub tarbija vähendada leppetrahvi kaupleja poolt tõendatud tegeliku otsese varalise kahjuni (VÕS § 162 lg 1).

Kaupleja seisukoht:

Kaupleja vaidles tarbija nõudele vastu ja palus jätta see rahuldamata. Tarbija on avalduses märkinud lepingu ebaõige perioodi, õigeks lepingu perioodiks oli 01.02.20223 kuni 31.01.2030. Kaupleja ja tarbija leppisid lepingus kokku lepingu ennetähtaegse lõpetamise tasus (leppetrahvis), selle kohaldamine ja suurus oli tarbijale lepingu sõlmimise hetkest teada ja täielikult ettenähtav. Leppetrahv on väiksem kauplejale tekkinud tegelikust kahjust. Kaupleja kahju arvestus põhineb objektiivsel meetodikal ja see tugineb kalendrikuude arvule kuni lepingu kokkulepitud lõpptähtajani, elektri börsihindade prognoosidele (EE piirkond) igaks kuuks kuni lepingu kokkulepitud lõpptähtajani, tarbija eeldatavale igakuisele tarbimisele, milline maht põhineb tarbija enda poolt realselt tarbitud kogusel, tarbija lepingulisele keskmisele hinnale (ilma käibemaksuta) ning kaupleja portfelli keskmisele profiilikulule, mis kajastab tarbimise ja börsihinna ajalist erinevust. Nimetatud arvutuse ületab kaupleja tegelik kahju leppetrahvi enam kui kolm korda.

Komisjoni põhjendus:

Komisjon, tutvunud asja materjaliga, leidis, et tarbija nõue ei kuulu rahuldamisele.

Poolte vaheline vaidlus puudutab elektrituruseaduse (ELTS) alusel elektrilepingu sõlmimist ja selle lõpetamist. Elektrilepingute sõlmimisel tuleb lähtuda ELTS sätetest (ELTS § 83 lg 1), selle seadusega reguleerimata osale kohaldatakse võlaõigusseadust (ELTS § 83 lg 3). Elektrileping võib olla tähtjatu või tähtjaline (ELTS § 88 lg 1), kodutarbija võib tähtjalise või tähtjatu elektrilepingu üles öelda, teatades ülesütlemisest neliteist päeva ette (ELTS § 88 lg 6).

Pooled sõlmisid elektrilepingu nr EL2100010226 tähtjalisena kestusega 84 kuud alates 01.02.2023 kuni 31.01.2030. Tarbija väitel muudeti hiljem lepingu kestuse perioodi ning tähtaja kestus oli 01.11.2023 kuni 31.10.2030. Kuna kaupleja kinnitusel hilisem muudatus ei jõustunud, lähtub komisjon lepinguperioodist 01.02.2023 kuni 31.01.2030.

Lepingus lepiti kogu kestuse ajaks kokku elektri fikseeritud hind, samuti lepiti eritingimusena kokku lepingu ennetähtaegse lõpetamise tasu ehk leppetrahv. Lepingutingimuse kohaselt tekkis kauplejal õigus nõuda leppetrahvi muuhulgas siis, kui tarbija lõpetab enne tähtaja saabumist lepingu. Pooled ei vaidle selle üle, et tarbija ütles lepingu enne tähtaja saabumist üles, leping lõppes 04.05.2026, kauplejal tekkis õigus kohaldada tarbija suhtes leppetrahvi.

Pooled vaidlevad lepingu eritingimustes kokku lepitud leppetrahvi üle. Kaupleja esitas tarbijale 31.05.2026 lõpparve nr 062026033879, mille alusel nõudis leppetrahvi 880 eurot.

Tarbija asjaoludel ei ole leppetrahv põhjendatud, kuna kaupleja ei ole põhjendanud ega tõendanud otsese kahju tekkimist. Tarbija on kauplejalt korduvalt tõendeid ja arvestusi palunud, kuid kaupleja ei ole neid esitanud. Kaupleja nõuab iga ennetähtaegselt lõpetatud kuu kohta 20 eurot ilma otsese kahju arvutuse ja tõenditeta. Kaupleja poolt lepingus kajastatud lõpetamise tasu tingimus on ebaõiglane ja ülemäärane tingimus. Tasu ei tohi muuta seadusliku ülesütlemisõiguse kasutamist ebamõistlikult takistavaks. Selle põhjusel ei vasta kaupleja leppetrahvi nõue ELTS 88 lg-le 5, tarbijal oli ELTS § 88 lg 6 alusel õigus leping üles öelda. Ebamõistlikult suur või tegeliku kahjuga sidumata leppetrahv tarbijalepingus vähendamisele või kohaldamata jätmisele (VÕS § 162 lg 1 ja

§ 42 lg 3 p 5).

Kaupleja asjaoludel vastab lepingus kokkulepitud lõpetamise tasu ning selle suurus kaupleja kahjule. Kaupleja selgitustel tuleb lähtuda lepingu sõlmimise ajal kehtinud ELTS sätetest, sõlmimise ajal ei kehtinud kauplejale nõuet tõendada oma otseseid kulusid. Kokkuvõttes kaupleja leidis, et tarbija nõue tuleks jätta rahuldamata järgmistel põhjustel: tarbija tugineb osaliselt valele ja kunagi jõustumata lepingule; poolte vahel kehtis 01.02.2023 alanud 84-kuuline fikseeritud hinnaga elektrileping; leppetrahvi tingimus oli selgelt kokku lepitud ning tarbijale ette nähtav; tarbija lõpetas lepingu teadlikult enne tähtaega; kauplejale tekkis lepingu lõpetamise tõttu kahju ligikaudu 2681 euro ulatuses, mis ületab oluliselt nõutud 880 euro suurust leppetrahvi; kaupleja nõutav tasu on proportsionaalne ega ületa tegelikku otsest rahalist kahju; ennetähtaegse lõpetamise tasu nõue on kooskõlas tarbijavaidluste komisjoni praktikaga.

Komisjon analüüsis mõlema poole asjaolusid ja väited ning leidis, et tarbija leppetrahvi vaidlustus ei ole edukas. Tarbija tugineb oma nõudes alates 03.06.2025 kehtivale ELTS § 88 lg 5 redaktsioonis, millise kohaselt võis kaupleja nõuda kodutarbijalt tähtajalise elektrilepingu või ennetähtaegse lõpetamise korral tasu tingimusel, et tasu on tarbijaga sõlmitud lepingus ette nähtud ja tasust on tarbijat enne lepingu sõlmimist teavitatud. Lepingu lõpetamise tasu peab olema proportsionaalne ega tohi ületada lepingu lõpetamisega elektrimüüjale kaasnevat otsest rahalist kahju. Otsese rahalise kahju tõendamise kohustus lasub elektrimüüjal. Komisjon tuvastas, et pooled leppisid elektrilepingus kehtivalt kokku lepingu kehtivuses 7 aastat, leppetrahvi kohaldamise alustes, leppetrahvi summas 1680 eurot ning selle igakuulises 20 euro võrra vähendamises. Kaupleja on esitanud põhjendused tarbija poolt lepingu ennetähtaegse lõpetamisega temale tekkiva otsese kahju. Komisjon on seisukohal, et kuna VÕS § 76 kohaselt tuleb kohustust täita vastavalt lepingule ja seadusele, lasus tarbijal kohustus tasuda kauplejale leppetrahvi ning kauplejale tekkis lepingutingimuse alusel õigus nõuda tarbijalt leppetrahvi maksmist. Tarbija nõue tuvastada leppetrahvi nõude alusetus ei ole põhjendatud ega kuulu rahuldamisele.

Tarbija taotles alternatiivselt VÕS § 162 alusel leppetrahvi vähendamist. VÕS § 162 lg 1 kohaselt kui tasumisele kuuluv leppetrahv on ebamõistlikult suur, võib kohus seda leppetrahvi maksmiseks kohustatud lepingupoole nõudmisel vähendada mõistliku suuruseni, arvestades eelkõige kohustuse täitmise ulatust tema poolt, teise lepingupoole õigustatud huvi ja lepingupoolte majanduslikku seisundit.

Komisjon kontrollis VÕS § 162 alusel leppetrahvi vähendamise eelduste esinemist. Komisjonile ei ole teada tarbija poolt lepingust tuleneva leppetrahvi maksmise kohustuse täitmine, komisjon eeldab, et see nõue on tarbija poolt täitmata. Kauplejal on elektrilepingu tingimuste täitmise osas õigustatud huvi. Poolte majandusliku seisundi eelduse osas ei ole tarbija kajastanud oma majanduslikku seisundit. Seetõttu ei saa komisjon hinnata, kas kaupleja poolt tarbijale määratud leppetrahv oleks tarbijale tema majandusliku seisundi tõttu liiga raske.

Komisjoni hinnangul ei esine leppetrahvi vähendamise aluseid, komisjon jätab tarbija nõude rahuldamata.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Kai Amos

/allkirjastatud digitaalselt/